

بررسی امتیاز بندی تیپ پستان و اهمیت آنها در برآورد شیر روزانه نژاد قزل و دورگ ها قزل-آرخارمرینوس و مغانی
آرخارمرینوس

سعادت صادقی^{۱*}، سید عباس رافت^۲، حامد نعمت نژاد^۳، محمد رضا بحرینی بهزادی^۴، مصطفی محقق^۵

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد ژنتیک و اصلاح دام دانشگاه تبریز ۲- دانشیار گروه علوم دامی دانشگاه تبریز ۳- دانشجوی

کارشناسی علوم دامی دانشگاه تبریز ۴- اعضاء هیئت علمی گروه علوم دامی دانشگاه یاسوج

* نویسنده مسئول: سعادت صادقی (ssadegi42@yahoo.com)

چکیده

این آزمایش بمنظور بررسی امتیازبندی تیپ پستان و تاثیر آن بر تولید شیر روزانه نژاد خالص قزل و دورگ ها قزل-آرخارمرینوس و مغانی ارخارمرینوس صورت گرفت. در این تحقیق ۴۱ گوسفند از سه گروه ژنتیکی ذکر شده در طی سه دوره ی از شیردهی (اوایل، اواسط و اواخر شیردهی) رکورد برداری تیپ پستان ثبت شد. برای تجزیه تحلیل داده های تیپ پستان از رویه Mixed و برای برآورد تولید شیر روزانه از طریق صفات تیپ از رویه Regg نرم افزار آماری SAS ۹٫۱ استفاده شد. در بین صفات تیپ پستان کمترین دامنه تغییرات مربوط به محل قرار گرفتن سرپستانک ها بود. میانگین عمق پستان در نژاد قزل نسبت به دورگ های قزل-آرخارمرینوس و مغانی ارخارمرینوس بیشتر و تفاوت بسیار معنی داری مشاهده شد ($P < 0/001$). مرحله شیردهی اثر معنی دار ($P < 0/001$) روی عمق پستان، شکل پستان و طول سرپستانک های داشت. موقعیت سرپستانک ها از مهمترین صفات مورفولوژیکی برآورد کننده ی مقدار شیر روزانه در قزل و دورگ های مغانی ارخارمرینوس بود. نتایج نشان می دهد که در نژاد قزل صفات وابسته به سرپستانک نسبت به سایر صفات عملکرد شیردهی را بیشتر تحت تاثیر قرار می دهند. کلمات کلیدی: قزل-عمق پستان- سرپستانک- تیپ پستان

مقدمه

در سال های اخیر بهبودهای صورت گرفته در مورفولوژی پستان باعث بهبود دوشش توسط ماشین شیردوشی شده است. پیشرفت های تکنولوژی و استفاده از دستگاه های شیردهی باعث دانستن ضرورت رابطه بین صفات مورفولوژیکی و اهمیت آنها در تولید شیر و تحقیق برای بهبود صفات تیپ پستان در گوسفند گردیده است (۹). فهم بهتر مورفولوژی بطور همزمان بهبود برنامه های اصلاحی در گوسفند را در پی خواهد داشت (۴). برنامه های اصلاح نژاد پیشین همواره متمرکز بر صفات تولیدی بودند این در حالی است صفات تولیدی ممکن است بطور منفی روی صفات تیپ پستان تاثیر منفی در پی داشته باشند و با تغییرات منفی در اندازه سرپستانک ها باعث کاهش بازده دستگاه شیردوشی و در نتیجه افزایش بیماری و همچنین کاهش طول عمر اقتصادی حیوان را در پی داشته باشند. بنابراین توجه به صفات تیپ پستان مقدمه ای برای طرح های اصلاحی در گوسفندان شیری می باشد و این بهبود می تواند زمینه ساز سازگاری گوسفند به دستگاه های شیردوشی ماشینی باشد (۵). بعلا اینکه صفات مورفولوژیکی تعیین کننده ی اصلی در توانایی شیردهی می باشند مهمترین صفات در امر پرورش گوسفندان شیری می باشند (۵) در کشورهای ایتالیا و فرانسه ارزیابی صفات تیپ پستان فقط روی گوسفندان شکم اول صورت می گیرد و برای مقایسات صفات پستان از نمره دهی ۹-۱ استفاده می شود. (۲). ارزیابی صفات تیپ پستان در طی دوره ی شیردهی می تواند بطور معنی داری پاسخ های ژنتیکی مثبتی را در پی داشته باشد. با توجه به اینکه هزینه ی درمان در نشخوارکننده گان کوچک زیاد است و بیماری های هایی از قبیل ورم پستان در دام های کوچک سالیانه ۵ درصد از گله را دچار می کند، در نتیجه با در نظر گرفتن این ویژگی های